

SUOMEN TIETOLIIKENNETEKNISET RY
Heikki Santala

POLIISIN TIETOTEKNIKKAKESKUSTEN
IT-HENKILÖSTÖN

NEUVOTTELUPÄIVÄT

17. - 18.5.2001

Selänpohja, Leivonmäki

PTHK:N HAJASIJOTUSHANKKEIDEN
LAILLISUUSSELVITYKSET

Kanteluasiakirjat
16.5.2001 asti
(ilman liitteitä)

PTHK:n siirtojupakan selvityksen seuraus :

MINISTERI VILLE ITÄLÄSTÄ KANTELU

Ylijohtaja Pekka Kilpi sysää yt-sekoilusta vastuun ministeri Itälälle

Suomen Erityisteknisten Liitto Seteli jätti tänään oikeuskanslerille kantelun sisäministeri *Ville Itälän* mahdollisesta osuudesta yt-lain säännösten rikkomiseen poliisin tietohallintokeskuksen (PTHK) hajasijoitushankkeiden yhteydessä alkuvuodesta. Maaliskuussa tekemällään päätöksellä ministeri Itälä päättii hajasijoittaa PTHK:n Rovaniemelle. Henkilöstö ja järjestöt eivät siirtoa hyväksy.

Kantelu johtuu siitä, että ministeriön ylijohtaja Pekka Kilpi ilmoittaa selvityksessään oikeuskanslerille häntä koskeneeseen Setelin maaliskuiseen kanteluun toteutaneensa asiassa vain ministerin määräyksiä. Kilvella ei näyttäisi selvityksen mukaan jäävän juuri mitään vastuuta. Setelin mukaan virkamiehen vastuuta ei kuitenkaan voida siirtää.

Seteli antoi Kilven selvityksistä oikeuskanslerin pyytämän vastineen tänään.

Vastineessaan liitto toteaa, ettei ylijohtaja Kilpi ole kyennyt kumoamaan ainuttakaan kantelussa esitettyä asiantietoa millään osin. Näyttö yt-lain toistuvista rikkomisista on vain vahvistunut.

Keskusrikospoliisi katsoo lisäksi, ettei ministeriö ole viraston kohdalla noudattanut hallintomenettelylakia. Tämän rikkomuksen johdosta KRP:ssä ei myöskään voitu noudattaa yt-menettelyä. Seteli pitää tätä vakavana rikkeenä, koska PTHK on KRP:n yksikkö, eikä sen henkilöstöä ole voitu edes kuulla omassa asiassaan.

PTHK:n hajasijoittamista selvitti viime joulukuusta lähtien kolme eri työryhmää. Uusi työryhmä tarvittiin aina, kun edellisen kohdalla rikottiin yt-määräyksiä. Seteli katsoo, että kolmaskin työryhmä oli asetettu laittomasti, eikä ministeri Itälän tekemälle päätökselle ole vielä olemassa laillista pohjaa. Päätös on nyt pöydällä kantelun johdosta.

Seteli ilmoitti oikeuskanslerille lisäksi jättävänsä ylijohtaja Kiven virkatoimista lähipäivinä tutkimuspyynnön poliisille. Liiton mukaan ministeriön yt-lain rikkomiset ovat olleet harvinaisen röyhkeitä. Varsinkin kun kyseessä on laillisuuden valvontaa edustava taho; poliisiministeriö ja poliisiministeri.

Liitto tiedottaa asiasta tarkemmin tuonnempana.

Poliisin tietohallinnon aluekeskusten (17 kpl) it-henkilöstö pohtii PTHK:n tilannetta 17.-18.5. neuvottelupäivillä Leivonmäellä. Tiedotamme kannanotoista.

Lisätietoja (ja materiaali): pj. Heikki Santala: 0400-801141

POLIISIN TIETOHALINTOKESKUKSEN (PTHK) SIJAINTI

Poliisin tietohallinto hajautettu ympäri maata

Poliisin tietohallintotehtäviä hoitaa PTHK:n lisäksi 17 tietotekniikkakeskusta ja sivupaikkaa eri puolilla maata. Sijoituspaikat ovat **Espoo, Vantaa, Lahti, Kouvolaa, Turku, Pori, Jyväskylä, Tampere, Vaasa, Kuopio, Mikkeli, Joensuu, Kajaani, Ylivieska, Raahen, Oulu ja Rovaniemi**. Lisäksi IT-tukihenkilöitä on yli kymmenellä muulla paikkakunnalla. IT-ammattilaisia on näissä lähes sata henkilöä. Lisäksi tietohallintotehtäviä hoitaa 90:ssä kihlakunnassa päätoimisesti tai oman poliisitoimensa ohella yli sata poliisimiestä. **Hajautettua tietohallintohenkilöstöä on yli 200 henkeä eri puolilla maata.** Alueorganisaatio on toiminut jo yli kymmenen vuotta. Kuva 1.

PTHK:n perustaminen 1999 ja tehtävät

Ympäri maata hajallaan olevan alueorganisaation lisäksi poliisin tietohallintotehtäviä hoidettiin erillään poliisiosastossa ja Keskusrikospoliisissa. Muun muassa kansainvälistymisestä johtunut erittäin nopeasti kasvanut poliisin tietotekniikan käytön tarve eri puolilla, ja toisaalta ilman yhteistä johtoa ollut epäyhtenäinen tietohallinto vaati välttämättä koordinoitua. Tästä johtuen poliisiosaston ja Keskusrikospoliisin tietohallintotehtäviä hoitaneet virkamiehet siirrettiin vuoden 2000 alusta yhdeksi yksiköksi, jonka nimeksi tuli poliisin tietohallintokeskus (PTHK). Alueorganisaatio liitetään hallinnollisesti PTHK:n alaisuuteen vuoden 2002 alusta lähtien.

Tietohallinto on keskeinen työväline poliisin kaikessa toiminnassa. PTHK:n toiminta ja yhteistyö ulottuu laajalti koko valtionhallintoon ja sidosryhmiin. Ne sijaitsevat lähes kaikki (98%) pääkaupunkiseudulla. PTHK:n toiminta muodostuu näiden kanssa päivittäisestä yhteistyöstä. Tärkein PTHK:n palvelujen käyttäjä on luonnollisesti poliisin ylijhto.

Kuva 2.

PTHK:n tehtävistä on yksityiskohtaisempi selvitys keskuksen sijaintipaikkaa selvittäneen kolmannen työryhmän raportissa 28.2.2001. Liite.

PTHK ei sovellu hajasijoitettavaksi

PTHK on perustettu nimenomaan poistamaan poliisin hajautetun tietohallinnon haittoja ja epäyhtenäisyyttä. PTHK:n tehtävien luonteesta johtuen ei sitä kokonaisuutena voida siirtää minnekään. PTHK hajoaisi väistämättä takaisin osiin ja valtaosa niistä joka tapauksessa jäisi paikalleen. Poliisin tietohallinnolle ja poliisitoiminnalle tästä aiheutuisi vaurioita ja kehityksessä taantumaa. Hajasijoitettavaksi PTHK on ehdottomasti väärä kohde. Kaikkien kolmen asian- tuntijatyöryhmien selvitykset ovat tässä yhtäläiset.

Mikäli PTHK kuitenkin poliittisilla perusteilla päätettäisiin siirtää jonnekin, niin

- **PTHK:n henkilöstö ei siirry keskuksen mukana.**
Nykyiselle henkilöstölle on siirron jälkeenkin taattu työpaikka poliisihallinnossa Helsinki-seudulla. PTHK siirtyisi ilman pätevää henkilöstöä.
- **PTHK:n työt eivät siirtyisi minnekään**
98 % PTHK:n tehtävien yhteistyökuppaneista ja sidosryhmistä, kuten poliisinylijhto ja KRP, eivät siirtyisi mukana, eikä niitä ole ennestään muualla.
- **Tietokoneita ja muuta varustusta ei siirretä**
PTHK:n on toimittava katkotta koko ajan; toimintojen keskeyttäminen siirron ajaksi ei ole mahdollista. Uusi keskus olisi varustettava kokonaan uudestaan.
- **PTHK:sta siirtyisi pelkkä nimi – tyhjä kuori**
Julkisuudessa esitetty 60 hengen yksikön siirto on pahasti harhaanjohtava.

PTHK:n kuorien siirtämisestä 21-30 miljoonan markan vuotuiset lisäkustannukset

Koska nykyisestä PTHK:stä ei siirtyisi mitään, niin kokonaan perustettavan uuden "PTHK:n" perustamiskustannusten (tietokoneet, ym) lisäksi aiheutuisi "siirrosta" asiaa selvittäneen kolmannen työryhmän laskelmien mukaan paikkakunnasta riippuen 21,8 – 30,2 miljoonan markan vuotuiset lisäkustannukset nykyiseen verrattuna. Taulukko 1.

Alueorganisaation kehittämisellä saavutetaan aluepoliittiset tavoitteet

Hallituksen aluepoliittisia tavoitteita voidaan poliisin tietohallintoa vaurioittamatta toteuttaa työryhmien esitysten mukaisesti aluekeskusten kehittämisen ja laajentamisen kautta. PTHK:n hajauttamisesta tulisi luopua ja taata sille työrauha.

Heikki Santala, Seteli:

PTHK-SIIRTOKUPLALLA HARHAUTETAAN LAPIN ÄÄNESTÄJIÄ

**Rovaniemen 60-100 hengen "PTHK" poliitikkojen
katteetonta ja vastuutonta vaalipropakandaa**

Suomen Erityisteknisten Liiton Setelin puheenjohtaja *Heikki Santala* syyttää sisäministeri *Ville Itälää* ja alue- ja kuntaministeri *Martti Korhosta* poliisin tietohallinto-keskuksen käyttämisestä puolueiden vaalipropakandan aseena.

Puheet 60-100 hengen Rovaniemelle siirrettävästä ja syntyvästä "PTHK":sta ovat vailla todellisuuspohjaa. PTHK:n työt ja virat eivät siirry minnekään. Myöskään tietokoneita tai muutaakaan varustusta ei siirretä; nykyisen PTHK:n on toimittava katkotta koko ajan. Tuore Schengen-sopimus on vain lisännyt tätä velvoitetta.

Rovaniemellä tiistaina Setelin ja Lapin läänin tietotekniikkakeskuksen tiedotustilaisuudessa puhunut puheenjohtaja Santala sanoi, että ministerien suurena aluepoliittisena saavutuksena markkinoiman PTHK:n "siirrossa" tosiasiasa siirtyisi pelkkä PTHK-kyllä Rovaniemelle. Kaikki muu olisi perustettava kokonaan alusta.

Santala uskoo, että asiassa voittaa lopulta järki. Aluepolitiikan tavoitteet voidaan saavuttaa poliisin tietohallinnon koko maan kattavan alueorganisaation vahvistamisen kautta, vaurioittamatta koko järjestelmää. Ministeri Itälän äskeinen päätös ei Santalan mukaan ole tälle esteenä, ellei sitä sellaiseksi tehdä.

Seteli jätti oikeuskanslerille kantelun laittomasta hallintomenettelystä

Seteli jätti maanantaina oikeuskansleri *Paavo Nikulalle* kantelun PTHK:n hajasijoitushankkeista ja sisäasiainministeriön hallinto-osaston ylijohdajan toimista niiden yhteydessä. Seteli pyytää oikeuskansleria tutkimaan ylijohdajan mahdollinen lainvastainen tai virheellinen menettely ainakin yt-lain, hallintomenettelylain sekä mahdollisesti virkamieslain säännösten noudattamisen osalta.

Sisäministeriö asetti viime joulukuusta lähtien peräjäälkeen kolme eri työryhmää selvittämään PTHK:n hajasijoittamista. Tarvittiin aina uusi työryhmä kun edellinen ei täyttänyt yt-lain määräyksiä. Kantelussaan Seteli katsoo, että myöskin kolmas työryhmä oli laiton, koska sisäministeriö saneli sen toimeksiannon ilman yt-menettelyä. PTHK:n siirtopäätökselle ei siten ole laillista perustaa, sanotaan Setelin kantelussa.

OIKEUSKANSLERILLE

KANTELU

KANTELIIJA	Suomen Erityisteknisten Litto SETELI ry (jälempänä liitto)
KANTELUN AIHE	Poliisin tietohallintokeskuksen (PTHK) hajasijoitushankkeet ja sisäasiainministeriön ylijohtaja Pekka Kilven hallintotoimet niiden yhteydessä; mahdollinen lainvastainen tai virheellinen menettely ainakin yhteistointalain, hallintomenettelylain sekä mahdollisesti virkamieslain säännösten noudattamisen osalta.
VAATIMUKSET	Kantelija pyytää kunnioittaen, että Oikeuskansleri tutkisi asian ja ryhtyisi sen vaatimiin mahdollisiin muihinkin toimiin. Kantelija pyytää, että sille varataan tilaisuus antaa asiassa vastineensa.

Poliisin tietohallinnon kehitys

Keskustasolla (ministeriö) poliisin tietohallintotehtävien hoitaminen atk:n avulla käynnistettiin 1970-luvulla; ensin poliisin valtakunnallisista yksiköistä poliisiosastolla ja keskusrikospoliisissa. Molemmat hoitivat tietohallintotehtävänsä organisaation mukaisesti itsenäisesti, ilman yhteistä johtoa ja hallintoa.

Läänin- ja paikallistasolla vastaava toiminta alkoi laajemmin 1980-luvulla. Pääasiassa radioteitse hoidettu poliisin maan sisäinen tietojenvälitys siirrettiin 1990 alkaen atk-pohjaiseen tietoliikenneverkkoon ja koko maan kattava poliisin tietohallintojärjestelmä käynnistyi.

Myöskään läänin- ja paikallistasoilla ei ollut yhtenäistä maan kattavaa koordinoitua, eikä hallintojohtoa. Kukin lääni ja paikallistaso huolehti tietojärjestelmiensä kehittämisestä; kuten esimerkiksi laitehankinnoista, omien käytäntöjensä mukaisesti. Tämä johti epäyhtenäisyyteen ja muihin hajautushaittoihin.

1990-luvun alussa poliisilla oli koko tietohallinnossa atk-työasemia kaikkiaan noin 200 kpl. Tällä hetkellä niitä on poliisin käytössä noin 8500 kpl. Tämän lisäksi tulevat poliisin tietoverkkoon yhteydessä olevien kymmenien yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien laitteistot; vähintäänkin satoja työasemia.

Poliisin tietohallintojärjestelmän kansainvälinen osuus on myös erittäin laaja. Järjestelmässä jo ennestään olleiden INTERPOL-, EUROPOL- ja Bureau de Liaison-verkkojen sekä EURODAC-järjestelmän (turvapaikanhakijat) lisäksi siihen on liitetty tuoreen kansainvälisen sopimuksen mukaisesti Shengen-tietojärjestelmä (SIS). Yksinomaan SIS-järjestelmässä on tällä hetkellä jo yli 10 miljoonaa rekisteritietoa. Se on poliisin uusin ase rajojen avauduttua, ja työväline kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa muutenkin. Järjestelmän tulee toimia katkotta; lyhyistäkin häiriöistä on informoitava kaikkia sopimusmaita.

Poliisin tietohallintojärjestelmä on maamme ylivoimaisesti suurin, koko valtionhallintoon ja tärkeisiin sidosryhmiin kytkennässä oleva ja niistä riippuvainen ja laajalti koko yhteiskuntaan ulottuva tietojärjestelmä. Sen

sidosryhmät, joita ilman järjestelmä ei voi toimia, sijaitsevat lähes kaikki pääkaupunkiseudulla. Tietohallinto on keskeinen työväline kaikessa poliisin operatiivisessa toiminnassa. Se on poliisin oikea käsi.

Poliisin tietohallintojärjestelmä oli siis hajautettu ilman yhtenäistä johtoa koko maahan. Tietohallinnon erittäin nopea kasvu sekä hallinnossa käyttöönotettu tulosohejaus, joka antoi poliisin yksiköille suuren itsenäisyyden johti yksiköiden laite-, verkko- ja ohjelmistoratkaisuissa hyvin erilaisiin ja keskenään yhteensopimattomiin ratkaisuihin. Lisäksi yhtenäinen koulutusjärjestelmä puuttui kokonaan. Päivittäiset sidosryhmät, kuten esimerkiksi poliisin ylijohdo ja keskusrikospoliisi sekä kaikki ministeriöt ja keskeiset palvelujen toimittajat sijaitsivat pääkaupunkiseudulla. Välttämätön ja nopeasti kasvava yhteistyö sidosryhmiin oli myös hajallaan ja koordinoimatonta.

Poliisin tietohallintokeskuksen muodostaminen

Edellä mainituista syistä johtuen poliisin ylijohdo päätti joulukuussa 1999 tekemällään päätöksellä yhdistää poliisiosaston ja keskusrikospoliisin tietohallintotehtävät, siirtämällä näitä tehtäviä hoitaneet virkamiehet tehtävineen yhteen yksikköön. Tämän yksikön nimeksi tuli poliisin tietohallintokeskus (PTHK). PTHK aloitti toimintansa 1.1.2000.

PTHK muodostettiin 1999 noin 25 vuotta poliisin tietohallintotehtäviä hoitaneista kahdesta poliisin toimivasta tietohallintoyksiköstä. Mistään uusien tehtävien hoitamiseksi perustetusta tietohallintokeskuksesta ei siis ollut eikä ole kysymys. Kyse on poliisihallinnon olemassa olevien sisäisten tietohallintotehtävien järjestämisestä. Ne kuuluvat eri säästösten, kuten sisäasiainministeriön työjärjestyksen (N:o 580/12.6.2000) 15 §:n mukaisesti poliisiosaston päätäntävaltaan. Tätä on aiemmin myös noudatettu.

Poliisin tietohallinnolle on tämän jälkeen vahvistettu toiminta- ja hallintostrategia. Sen mukaisesti tietohallinnon alueorganisaatio siirretään lääninhallitusten alaisuudesta PTHK:n alaisuuteen vuoden 2002 alusta. Tämäkään ei merkitse minkään uuden toiminnon käynnistämistä vaan ainoastaan jo yli kymmenen vuotta toimineen tietohallinnon johdon

yhtenäistämistä. Siitäkin päättäminen kuuluu liiton käsityksen mukaan yksinomaan poliisihallinnon toimivaltaan.

PTHK:N HAJASIJOTTAMISHANKKEET

Hallituksen linjaukset

Hallitus hyväksyi iltakoulussaan 4.10.2000 linjauksia ja työohjelman "Toimenpiteet aluepolitiikan ja seutukuntayhteistyön tehostamiseksi."

Päätöksen mukaan syksyllä 2000 tuli käynnistää strategian valmistelu. Tähän perustuen valtioneuvoston kanslia asetti koordinaatiotyöryhmän 14.12.2000 toimikaudeksi 1.12.2000-31.3.2003.

Koordinaatioryhmän tehtävänä on muun muassa:

1. *valmistella* valtion toimintojen uudelleen sijoittamisesta *valtioneuvoston* hyväksyttäväksi tulevat *valmistelu-* ja *käsittelyohjeet*, jotka koskevat sijoittamisen perusteita ja asian valmistelun ja käsittelyn järjestämistä, **28.2.2001 mennessä**;
2. selvittää valtion toimintojen alueellista sijoittamista koskevat päätöksentekosäännökset ja tehdä tarpeelliset ehdotukset niiden täydentämiseksi ja tarkistamiseksi niin, **että turvataan päätöksenteon kansanvaltaisuus, 31.5.2001 mennessä**;
3. valmistella valtion toimintojen uudelleen sijoittamisen *pitkän aikavälin* strategia **30.11.2001 mennessä**.

Koordinaatioryhmän puheenjohtaja on valtiosihteeri Rauno Saari ja varapuheenjohtaja ylijohtaja Pekka Kilpi.

Sisäministeriön asettamat PTHK:n hajasijoittamistyöryhmät

Hallituksen päättämistä linjauksista ja koordinaatiotyöryhmälle määrätyistä tehtävistä poiketen ja niistä välittämättä sisäasiainministeriö asetti joulukuun 2000 alusta lähtien kaikkiaan kolme eri työryhmää selvittämään koordinaatioryhmän aikatauluihin nähden etukäteen ja niistä irrallaan PTHK:n siirtoa pois nykyiseltä sijaintipaikaltaan Vantaalta pääkaupunkiseudun ulkopuolelle. Kaikki työryhmät asetettiin vt. kansliapäällikkö / ylijohtaja Pekka Kilven toimeksiannosta (määräyksestä).

Liiton käsityksen mukaan jokaisen työryhmän asettamisen kohdalla on tapahtunut lainvastaista tai ainakin virheellistä menettelyä seuraavasti:

Ensimmäinen työryhmä (joulukuun -00 työryhmä)

Vt. kansliapäällikön toimeksiannon mukaisesti joulukuun 2000 alussa asetetussa työryhmässä ei ollut yt-lain edellyttämää henkilöstön edustusta. Tästä johtuen poliisin yt-neuvottelukunnassa tammikuun 2001 puolivälissä todettiin, ettei työryhmän 15.12.2000 päivätyn raportin käsittelylle ole laillista pohjaa. Asian käsittely yt-neuvottelukunnassa päättyi siihen. - Työryhmä oli päätenyt PTHK:n nykyisen sijainnin kannalle. Vt. kansliapäällikön pyynnöstä työryhmän hyväksymää raporttia jälestepäin korjattiin sopivaksi poistamalla siitä tekstiä ennen ministerien johdolla pidettävää kokousta, jossa sijoittamista käsiteltiin.

Toinen työryhmä (tammikuun -01 työryhmä)

Poliisin yt-neuvottelukunnassa käsiteltiin 16.1.2001 sisäministeriön vt. kansliapäälliköltä tullutta toimeksiantoa uuden työryhmän asettamiseksi selvittämään jälleen PTHK:n siirtoa pois pääkaupunkiseudulta. Vaihtoehtoisina sijoituspaikkakuntina olivat Pori ja Rovaniemi. Ne mainittiin jo "varmoina" sijoituspaikkoina myöskin tiedotusvälineissä. Kokouksen kutsumisaikakysymyksistä johtuen yt-neuvottelukunta päätti yksimielisesti jatkaa asian käsittelyä seuraavan kerran 22.1.

Täysin yllättäen ja sovitusta yt-käsittelystä välittämättä vt. kansliapäällikkö määräsi poliisiosaston asettamaan välittömästi uuden työryhmän ilman mitään yt-käsittelyä. Työryhmä asetettiin 18.1. suullisesti "viivytyksettä" ilmoitetulla määräajalla. Työryhmä kutsuttiin seuraavaksi päiväksi, eli perjantaiksi 19.1. järjestäytymiskokoukseensa. Toisessa kokouksessa maanantaina 22.1. työryhmälle annettiin vt. kansliapäällikön määräämä kahden päivän määräaika. Kirjallisen ilmoituksen mukaan työryhmän tuli tehdä ehdotuksensa 24.1.2001 mennessä.

Työryhmän "selvitys" kirjoitettiin määräajassa yötä myöten Tälle kiireelle ei löytynyt muuta perustetta kuin, että vt. kansliapäällikön sijaisuus päättyisi tammikuun lopussa ja, että saadun tiedon mukaan ministerin oli tarkoitus tehdä asiasta päätöksensä tammikuun aikana. Työryhmä katsoi, ettei annetussa määräajassa ollut mahdollista tehdä asian tärkeyteen ja laajakantoisuuteen nähden riittäviä selvityksiä. Työryhmä ehdotti aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista tietohallinnon alueorga-

nisaation resurssointia vahvistamalla ja päätyi muuten edellisen työryhmän tapaan PTHK:n nykyisen sijaintipaikan kannalle.

Henkilöstöjärjestöjen edustajat katsoivat raporttiin sisällytetyssä menettelyä koskevassa kannanotossaan, ettei yt-lain ja yt-sopimuksen säännöksiä ole noudatettu. Lakia ja sopimusta rikkomalla henkilöstön edustajilta on evätty lain mukainen oikeus vaikuttaa työryhmän asettamiseksi. Vt. kansliapäällikön määräämä määräaika ei olisi riittänyt, eikä liene tarkoitettukaan edes yt-lain vaatimaksi yt-neuvottelukunnan viiden päivän koollekutsumisajaksi. Kahden päivän määräaika on katsottava muodolliseksi, kuten koko työryhmän asettaminenkin.

Kolmas työryhmä (helmikuun työryhmä)

Kahden päivän kuluttua toisesta työryhmästä, eli 26.1.2001 vt. kansliapäällikkö määräsi poliisiosaston asettamaan kolmannen työryhmän. Poliisin yt-neuvottelukunnassa 31.1. henkilöstöedustajat katsoivat, että vt. kansliapäälliköltä saatu työryhmän toimeksianto tarkoittaa vain PTHK:n hajasijoituspaikan valitsemista Hämeenlinnan, Mikkelin, Porin ja Rovaniemen joukosta. Kysymys tulisi kuitenkin selvittää asian laajakantoisuuden ja tärkeyden takia laajemmin. Henkilöstölle kuuluu yt-lain mukaan myös oikeus vaikuttaa työryhmän asettamiseksi, erityisesti juuri tällaisessa tapauksessa, jossa henkilöstöä suunnitellaan siirrettäväksi toiselle paikkakunnalle. Asia jäi pöydälle.

Seuraavana päivänä 1.2.2001 poliisiosasto ilmoitti kirjallisesti, että sisäasiainministeriö tulee poliisiosaston sijasta asettamaan uuden työryhmän ja pyysi edustajien nimeämistä. Työryhmän toimeksianto oli sama kuin mitä se oli edellisenä päivänä poliisin yt-neuvottelukunnassa ja ilman henkilöstöedustajien siihen esittämiä muutoksia.

Liitto katsoi, että työryhmän asettaminen tulee käsitellä yt-lain mukaisesti ja henkilöstön näkemykset tulee toimeksiannossa huomioida. Mikäli ministeriö aikoo määrätä työryhmän toimeksiannon yksipuolisesti, niin liiton eriävä mielipide tulee liittää toimeksiantoon.

Sisäasiainministeriö asetti 7.2.2001 päivätyllä päätöksellään kolmannen työryhmän ylijohdaja Pekka Kilven esittelystä ilman mitään yt-menet-

telyä ja liiton edustajan ehdotusten huomioimista. Työryhmän määräaika oli 28.2.2001.

Työryhmän raportti valmistui määräajassa. Työryhmä päätyi samaan tulokseen kuin kaksi edellistäkin, eli PTHK:n nykyisen sijainnin kannalle. Työryhmä esittää lisäksi, että poliisin ylijohdote tekisi yhdessä PTHK:n kanssa tarkemman kokonaissuunnitelman asiasta. Liiton edustaja jätti raporttiin työryhmän asettamismenettelystä eriävän mielipiteensä

Liiton käsityksen mukaan myöskään kolmannen työryhmän selvityksen jälkeen asiasta päättämislle ei ole laillista perustaa. Yt-lain vastaisen tai ainakin virheellisen yt-menettelyn takia henkilöstöllä ei ole ollut yt-lain tarkoittamaa vaikuttamismahdollisuutta työryhmän toimeksiantoon. Ministeriön toimesta yksipuolisesti saneltu toimeksianto on ohjaavasti ja rajaavasti vaikuttanut työryhmän työhön henkilöstön vahingoksi. Työryhmä ei ole saanut selvittää asiaa siinä laajuudessa kuin sen tärkeys olisi vaatinut.

Hallintoylijohdotejan muu menettely

Liitto katsoi ministeri Ville Itälälle osoittamassaan kirjeessä 12.3.2001, että hallinto-osaston ylijohdoteja on esiintynyt julkisissa tiedotusvälineissä asenteellisesti ja antanut harhaanjohtavia ja liiton mielestä paikkansa pitämättömiä lausuntoja. Kun nämä on lisäksi annettu kesken meneillään olevia työryhmän selvityksiä, on sillä samalla loukattu ja saatettu työryhmän työ etukäteen mitättömään asemaan. Kun tähän yhdistetään jo viime tammikuussa ministeriöstä julkisuuteen levinneet tiedot hätäkeskuslaitoksen siirtämisestä Poriin ja poliisin tietohallintokeskuksen siirtämisestä Rovaniemelle, jotka tiedot on nyttemmin ylijohdotejan valmistelemana ministerin toimesta vahvistettu, niin käsitykset työryhmien muodollisuudesta saivat vahvistuksen. Tämä on nähtävä erittäin vakavana yt-lain tarkoittaman henkilöstön vaikutusmahdollisuuden loukkauksena. Kolmen eri työryhmän asettaminen jo sinänsä asettaa ministeriön menettelyn asiassa epäilyksen alaiseksi.

Liiton kannan mukaan luottamus ylijohdotejan puolueettomuuteen on vaarantunut ja hän on asiassa sen johdosta esteellinen. Liitto pyysi hallintomenettelylain (598/82) 11§:aan vedoten ministerin toimia asias-

sa. Liitto ei ole saanut ministeri Itälältä kirjeeseensä mitään lain edellyttämää vastausta.

Liitto katsoo tapahtumien osoittaneen, että ylijohtaja Pekka Kilvellä on alusta lähtien ollut valmis kanta poliisin tietohallintokeskuksen siirtämisestä pois pääkaupunkiseudulta. Tämän toteuttamiseksi peräjälkeen asetetut kolme eri työryhmää ovat olleet pelkkä muodollisuus, jolla voitaisiin osoittaa yt-lain määräykset muodollisesti täytetyiksi. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu, eikä myöskään yt-lain tarkoittama henkilöstön todellinen vaikuttamismahdollisuus heitä koskevassa asiassa ole toteutunut. Liiton mielestä menettely on ollut lain vastaista sekä kirjaimen että sisällön osalta.

Liiton käsityksen mukaan poliisiosaston ja erityisesti keskusrikospoliisin kohdalla asian selvittäminen ministeriön taholta ei ole sujunut ainakaan hyvän hallintomenettelyn edellyttämällä tavalla. Liitto ei pidä näitä kumppaakaan edellä selostettujen tapahtumien mahdolliseen lainvastaiseen tai virheelliseen menettelyyn osallisena. Liiton mielestä poliisiosastolta on laittomasti tai ainakin huonoa hallintomenettelyä noudattaen otettu pois sen päätäntävaltaan, eli tietohallinnon sisäiseen organisaatioon kuuluva asia.

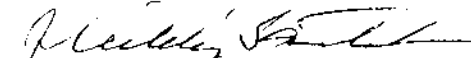
Liitto pyytää kunnioittaen Teitä arvoisa oikeuskansleri tutkimaan kante-luasian ja ryhtymään muihin asian mahdollisesti vaatimiin toimenpitei-siin. Liitto pyytää lisäksi, että sille varataan tilaisuus antaa asiassa vasti-neensa.

Kantelun liiteasiakirjat toimitetaan matkojen johdosta erikseen.

Helsingissä 26. maaliskuuta 2001

Kunnioittaen

SUOMEN ERITYISTEKNISTEN LIITTO SETELI RY

Heikki Santala, puheenjohtaja
puhelin 0400-801141
heikki.santala@seteli.fi
Perämiehenkatu 7 A1
00150 Helsinki

LUETTELO

Oikeuskanslerille 21.3.2001 jätetyssä kantelussa viitatuista asiakirjoista, jotka ovat kantelun kirjalliset todisteet.

Kunkin asiakirjan kohdalla on selvitetty kantelijan tarkoittama asiakirjan todistusteema.

Poliisin tietohallinnon kehitys

LIITE 1 *Poliisin valtakunnallisten tietohallinto- ja tietotekniikkatehtävien organisointi*
Työryhmän mietintö; SM 2/1999

Todistusteema:

Poliisin tietohallinnon organisointia, hajallaan olleiden järjestelmien koordinoitua ja keskittämistä on selvitetty useaan kertaan niiden 25 vuoden aikana, jona poliisin tietojärjestelmiä on kehitetty ja käytetty hyväksi. Kaikkien näiden selvitysten päätteeksi työryhmä päätyi esittämään poliisin tietohallintotehtävien keskittämistä yhteen yksikköön; tietohallintokeskukseen, jotta niitä voitaisiin valtakunnallisesti ohjata ja koordinoita.

Yksinomaan tämän työryhmän selvitykset osoittavat ylijohtaja Pekka Kilven myöhemmät väitteet vääriksi, että tietohallintokeskuksen tehtävien hoitamisen kannalta on yhdentekevää mikä sen sijaintipaikka on. Ylijohtaja Kilven väitteet ja kuvan antaminen julkisissa tiedotusvälineissä siitä, että poliisin tietohallintotehtävät olisivat lähinnä tai vain tietoliikenteen avulla hoidettavia tehtäviä ovat työryhmän selvityksen valossa erittäin harhaanjohtavia, tietohallinto henkilöstön työn vääristelyä ja vähätelyä. Ylijohtaja Kilven on pitänyt tietää PTHK:n perustamisen perustuvan pitkälti juuri tähän työryhmän selvitykseen.

Poliisin tietohallintokeskuksen muodostaminen

LIITE 2 *Päätös poliisin tietohallintokeskuksen perustamisesta;*
SM-199-01346/Tu-42/9.12.1999

Todistusteema:

Poliisin hajallaan olleiden tietohallintotehtävien keskittäminen perusteellisten selvitysten jälkeen. Poliisiosaston ja keskusrikospoliisin ko. tehtäviä hoitaneiden virkamiesten sisäinen siirto virkoineen ja tehtävineen PTHK:n henkilöstöksi 1.1.2000 alkaen.

Henkilöstö on olettanut ilman muuta, että työpaikat sijaitsevat ja säilyvät pääkaupunkiseudulla ja suostumus virkojen siirtoon on annettu nimenomaan tällä ehdolla. Siirrosta muulle paikkakunnalla ei ole puhuttu sanaakaan, eikä se sisälly myöskään PTHK:n perustamispäätökseen.

Hallituksen linjaukset

LIITE 3 *Valtion toimintojen uudelleen sijoittamisen koordinaatioryhmä
Asettamispäätös VNK0792/00/02/02/2000*

Todistusteema:

Poliisin tietohallintokeskuksen hajasijoittamiseksi joulukuusta 2000 helmikuuhun 2001 peräjäkeen asetettujen kolmen työryhmän asettamisessa on täysin ohitettu koordinaatioryhmälle asetetut ehdot ja määräajat. PTHK:n hajasijoittaminen on otettu irrallisena ja ilman mitään hyväksyttyä uudelleen sijoittamisen valmistelu- ja käsitte-lyohjeita väkivallan luonteisesti käsiteltäväksi. Tällä on loukattu päätöksenteon kansanvaltaisuutta.

Sisäministeriön asettamat PTHK:n hajasijoittamistyöryhmät

Ensimmäinen työryhmä (joulukuun -00 työryhmä)

LIITE 4 *Työryhmän raportti 15.12.2000; SM-2000-02007/YI-61*

Todistusteema:

Työryhmä on asetettu ylijohtaja Pekka Kilven toimeksiannosta. Työryhmässä ei ollut henkilöstön edustajia. Toimeksiannon mukaisesti suoritettussa asettamisessa ei noudattu yt-lain säännöksiä.

LIITE 4/1 *Sähköpostiviesti 10.1.2001*

Todistusteema:

Työryhmän 15.12.2000 hyväksymästä ja allekirjoittamasta raportista poistettiin 8.1.2001 ylijohtaja Kilven toimeksiannosta raportin sivuilla 2 ja 3 alleviivatut tekstit. PTHK:n tilojen vuokrausta Helsingistä koskevan tekstin poistaminen on oleellisen PTHK:n sijaintipaikkaan liittyvän tiedon peittämistä, koska tilojen vuokraussopimus oli valmiiksi neuvoteltu ja vain allekirjoitukset puuttuivat.

LIITE 4/2 *Poliisin Tietohallintokeskuksen sijaintipaikan tarkastelua;
työryhmän selvitys 15.1.2001/SM-2000-02007/YI-61*

Todistusteema:

Työryhmän suorittamassa lisäselvityksessä vain vahvistui kanta siitä, että jos PTHK siirretään muualle, niin poliisin koko tietohallinnon järjestäminen joudutaan arvioimaan uudelleen. Tämä tarkoittaa sitä, että mitään nykyisen kaltaista PTHK:a ei ole siirrettävissä. PTHK hajotettaisiin osiin ja siirtopaikkakunnalle perustettaisiin jokin uusi, PTHK:n vahvistetuista tehtävistä poikkeava keskus.

Toinen työryhmä (tammikuun -01 työryhmä)

LIITE 5 *Poliisin yhteistoimintaneuvottelukunnan pöytäkirja 1/01 / 16.1.2001*

Todistusteema:

Asian käsittelyn yksimielinen siirto yt-neuvottelukunnan seuraavaan 22.1.2001 pidettävään kokoukseen ja asian kuuluminen yt-neuvottelun piiriin.

LIITE 6 *Sisäministeriön poliisiosaston kirje 18.1.2001; SM-2000-02007/YI-61:
PTHK:n sijoituspaikkaa selvittävän työryhmän asettaminen*

Todistusteema:

Poiketen täysin 16.1. yt-neuvottelukunnassa sovitusta ylijohtaja Kilpi antoi poliisi-osastolle toimeksiannon asettaa välittömästi uusi työryhmä ilman, että asiaa olisi mahdollista käsitellä yt-lain ja -sopimuksen mukaisesti.

LIITE 7 *Työryhmän 19.1. kokouksen kokouskutsu;
faksi 18.1. klo 17.03*

Todistusteema:

Ylijohtaja Kilven toimeksiannosta työryhmä uusi työryhmä asetettiin ilman mitään yt-käsittelyä 18.1.2000 ja kutsuttiin koolle heti seuraavaksi päiväksi. Työryhmän asettaminen olisi tullut käsitellä yt-menettelyn mukaisesti, jolloin henkilöstöllä olisi ollut mahdollisuus vaikuttaa työryhmän toimeksiantoon ja kokoonpanoon. Nyt kumpaankaan ei ollut mahdollisuutta.

LIITE 7/1 *Työryhmän kokouspöytäkirja 19.1.2001*

Todistusteema:

Henkilöstön edustajien ilmoitukset työryhmän asettamisen lain vastaisuuksista

LIITE 8 *Poliisiosaston kirje 22.1.2001; SM-2001-02007/YI-61;
työryhmän määrääjän ilmoittaminen*

Todistusteema:

Ylijohtaja Kilven toimeksiannosta 22.1. työryhmän määrääjäksi määrättiin 24.1.2001.

LIITE 8/1 *Työryhmän pöytäkirja 22.1.2001*

Todistusteema:

Henkilöstön edustajien ilmoitukset työryhmän asettamisen lain vastaisuuksista ja vaatimuksista noudattaa yt-lain määräyksiä.

LIITE 9 *Työryhmän raportti 24.1.2001; SM-2000-02007/YI-61*

Todistusteema:

Raportin kohdassa " 5. Menettelyä koskevat kannanotot" henkilöstön edustajien kannanotot työryhmän asettamisen lain vastaisuuksista ja vaatimuksista yt-lain ja yt-sopimuksen määräysten noudattamisesta.

Kolmas työryhmä (helmikuun -01 työryhmä)

- LIITE 10 *Poliisin yt-neuvottelukunnan kokouksen 31.1.2001 kaksi kokouskutsua; uuden työryhmän (kolmannen) toimeksianto-luonnos 2.2.2001, sekä Seteli ry:n esitys 31.1.2001 työryhmän toimeksiannoksi (tarkistamiseksi)*

Todistusteema:

I kokouskutsun mukaan oli tarkoitus käsitellä PTHK:n siirtäminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle toisen työryhmän raportin "valmistuttua".
II kutsun esityslistalle tämä oli muutettu uuden työryhmän asettamista koskevaksi, ylijohtaja Kilveltä saadun uuden työryhmän toimeksiannon mukaisesti.

Kaikki henkilöstön edustajat esittivät toimeksiantoon tarkennuksia. Näiden huomioonottamista varten työryhmän asettaminen jäi pöydälle. Yt-neuvottelukunta ei ole sen jälkeen kokoontunut.

- LIITE 11 *Poliisiosaston kirje 1.2.2001; SM-2000-02007/YI-61; ilmoitus ministeriön työryhmän asettamisesta poliisiosaston työryhmän sijasta*

Todistusteema:

Työryhmän asettaminen otettiin pois poliisiosastolta ilman mitään ilmoitettua syytä. Työryhmän asettamista ei käsitelty missään yt-elimessä yt-lain mukaisesti. Yt-lain mukaan jo aikomus asettaa työryhmä, joka käsittelee henkilöstöä koskevia asioita, on käsiteltävä yt-menettelyssä ja lisäksi asiasta on tiedotettava lain mukaisesti henkilöstölle. Henkilöstölle kuuluu lain mukaan todellinen vaikuttamismahdollisuus. Tämä laimin-lyötiin ottamalla työryhmän asettaminen ministeriön päätettäväksi.

- LIITE 12 *Seteli ry:n kirje SM:lle 6.2.2001; vaatimus yt-lain noudattamisesta työryhmän asettamisessa*

Todistusteema:

Seteli ry:n ilmoitus työryhmän asettamisen laittomuudesta ilman yt-menettelyn henkilöstölle edellyttämiä, työryhmän asettamiseen kohdistuvia todellisia vaikuttamismahdollisuuksia. Liitto varasi moiteoikeuden, ellei henkilöstölle anneta vaikuttamismahdollisuutta yt-menettelyssä.

- LIITE 13 *Poliisiosaston kirje 7.2.2001; SM-2000-02007/YI-61; ilmoitus ministeriön asettamasta työryhmästä ja työryhmän 12.2. kokouskutsu*

Todistusteema:

Ylijohtaja Kilven esittelystä sisäministeriö (ministerin ja Kilven allekirjoittamana) asetti kolmannen työryhmän ilman mitään ministeriön tai muutakaan yt-menettelyä. Työryhmän toimeksianto määrättiin, eli saneltiin ministeriön taholta ilman, että henkilöstöllä olisi siihen ollut yt-lain mukaista vaikuttamismahdollisuutta.

Poliisiosasto oli käytännössä kokonaan ohitettu työryhmän asettamisessa, vaikka koko asiaa koskeva henkilöstö on poliisiosaston alainen; mukaanluettuna keskusrikospoliisi.

Määrätty työryhmän toimeksianto on työryhmän tehtävää haluttuun suuntaan, eli PTHK:n siirrolle, rajaava ja ohjaava. Toimeksianto osoittaa koko työryhmän asetta-

misen johtuneen ainoastaan siitä, että siirrosta päättämiseksi saataisiin yt-käsittelyn noudattamista näyttävä muodollinen käsittely.

LIITE 13/1 *PTHK:n henkilöstön kannanotto 9.2.2001*

Todistusteema:

PTHK:n henkilöstön kanta yt-määräysten rikkomisesta.

LIITE 14 *Työryhmän raportti 28.2.2001; SM-2000-02007/YI-61*

Todistusteema:

Kolmannenkin työryhmän päätyminen PTHK:n nykyisen sijainnin kannalle. Setelin edustajan raportin täydentävä kannanotto, josta muun muassa selviää PTHK:n siirrosta aiheutuvat vuosittaiset lisäkustannukset nykyiseen verrattuna ja toimeksiannon mukaisesti laskettuna; Rovaniemelle siirto aiheuttaisi 30,2 miljoonan markan vuosittaiset lisäkustannukset, 12,5 miljoonan markan kertakustannusten lisäksi.

Ylijohtaja Kilven väittämät "välittömät taloudelliset kulut ovat erittäin pienet" osoitetaan työryhmän selvityksessä vääriksi ja harhaajohtaviksi; PTHK:n kokonaismenojen ollessa noin 75 miljoonaa markkaa vuodessa, ei 30,2 miljoonan markan vuosittaiset lisäkustannukset tähän, eikä myöskään 12,5 miljoonan markan kertakustannus ole "erittäin pienet".

Setelin edustajan eriävä mielipide; työryhmä on asetettu yt-lain vastaisesti, mikä merkitsee sitä, ettei PTHK:n siirtopäätökselle ole vielääkään laillista perustaa ainakaan yt-menettelyn osalta.

Hallintoylijohtajan muu menettely

LIITE 15 *Seteli ry:n kirjelmä 12.3.2001 ministeri Ville Itälälle*

Todistusteema:

Liitto katsoo, että luottamus ylijohtaja Pekka Kilven puolueettomuuteen tässä asiassa on hallintomenettelylain tarkoittamalla tavalla, hänen lausunnoistaan ja toimistaan johtuen vaarantunut, ja on hän asiassa sen johdosta esteellinen. Liitto pyysi hallinto-menettelylain (598/82) 11 §:ään vedoten ministerin toimenpiteitä asiassa. Liitto ei ole saanut vastausta kirjeeseensä.

LIITE 16 *Sisäasianministeriön päätös: Poliisin tietohallintokeskuksen sijoituspaikka; ehdotus 21.3.2001*

Todistusteema:

Ministeriön päätöksen on valmistellut ja esitellyt ylijohtaja Pekka Kilpi. Henkilöstön kantaa yt-lain vastaisesta menettelystä, eikä muutenkaan ole huomioitu. Seteli ry:n kirjelmässä 12.3.2001 (Liite 15) esitettyä kantaa ylijohtaja Kilven esteellisyydestä asiaa käsittelemään, ei ole huomioitu, eikä siihen ole edes vastattu.

LIITE 17 *Henkilöstön edustajien kannanottoja; PTHK 18.1.2001; Seteli 28.2.2001; keskusjärjestö Palkansaajajärjestö Pardia 1.3.2001 ja Seteli eduskuntaryhmille 20.3.2001*

Todistusteema:

Kaikissa kannanotoissa todetaan ministeriön yt-menettelyn vastainen toiminta; samoin kuin se, että PTHK on hajasijoitettavaksi täysin väärä kohde.

LIITE 18 *Sopimus yhteistoiminnasta poliisissa*

Todistusteema:

Tämän sopimuksen ehdot tulevat tämän asian kaikkien vaiheiden osalta noudatettaviksi. Nyt asiaa on osittain käsitelty tämän sopimuksen mukaisesti ja osittain yt-menettely on kokonaan sivuutettu.

LIITE 19 *TV-ohjelmien videonauhat; Yle Aamu-Tv 19.2.2001*

Todistusteema:

Ylijohtaja Pekka Kilven asenteellisuus, ennakkokanta kesken työryhmän selvityksen ja harhaanjohtavat, virheelliset ja suorastaan paikkansa pitämättömät lausunnot julkisissa tiedotusvälineissä. Ylijohtaja Kilven puolueettomuuden vaarantuminen.

[muuta asian selvittämisen kannalta merkittäviä radio- tv-ohjelmien nauhoja ei käytettävissä olleen ajan puitteissa ollut mahdollista yhtiöiltä hankkia].
